

การศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวภูมิภาษาศาสตร์*

A GEOGRAPHICAL LINGUISTICS STUDY OF DIALECTS SPOKEN IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระสิทธิศักดิ์ ธรรมทายาโท (พรมสิทธิ์)

Phra Sitthisak Thammatayatho (Promsit)

เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์

Ruengdet Pankhuenkhat

ปรีชา คเนตนอก

Preecha Khanetnok

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Email: a_h.ha@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ภาษาถิ่นพร้อมทั้งจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา การวิจัยนี้ใช้รูปแบบผสมวิธีวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณตามทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงพรรณนา (Descriptive Linguistics) ซึ่งใช้เครื่องมือแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive simpling) จำนวน 3,743 หมู่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่าระบบเสียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มภาษา คือ ภาษาโคราช ภาษาอีสาน ภาษามอญ ภาษายวน ภาษาฮกเกี้ยน สามารถแบ่งระบบเสียงออกเป็น 1) ระบบเสียงภาษาโคราชซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 2) ระบบเสียงภาษาอีสานซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 19 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 3) ระบบเสียงภาษามอญซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 16 หน่วยสระประสมมี 2 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง 4) ระบบเสียงภาษายวนซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 18 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 15 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 5) ระบบเสียงภาษาฮกเกี้ยนซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 27 หน่วยเสียงมีเสียงควบกล้ำ 14 สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และนำข้อมูลการวิเคราะห์มาจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นปรากฏผู้พูดภาษาต่าง ๆ ดังนี้

* Received 29 January 2020; Revised 29 February 2020; Accepted 29 February 2020

ภาษาโคราชจำนวนผู้พูด 1,311,722 คน ภาษาอีสานจำนวนผู้พูด 683,356 คน ภาษายวนจำนวนผู้พูด 4,686 คน ภาษามอญจำนวนผู้พูด 541 คน ภาษาญัฮกุรจำนวนผู้พูด 768 คน ภาษาไทยกลางจำนวนผู้พูด 282,294 คน ภาษาอื่นๆจำนวนผู้พูด 2,965 คน

คำสำคัญ: ภาษาถิ่น, ภูมิศาสตร์คำศัพท์, ระบบเสียงภาษาถิ่น

Abstract

This research objectives are studying and analysis of the dialects for devise the geography dialect, using the integrated research methodology are qualitative and quantitative based on the descriptive linguistics using the questionnaires to survey of geography dialect of 3,743 villages by purposive theory.

Composed of research results the phonology dialects divided are Khorat, Esan, Mon, Yuan (Lanna), Nahkur(Chao Bon) can divide the sound systems as follows: 1)The phonology of Khorat there are 20 Consonant sounds, No Consonant clusters, 18 Monothong Vowel Sounds, 3 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. 2)The phonology of Esan (Laotian, Lao) there are 19 Consonant sounds, No Consonant clusters, 18 Monothong Vowel Sounds, 3 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. 3)The phonology of Mon there are 20 Consonant sounds, No Consonant clusters, 16 Monothong Vowel Sounds, 2 Diphthong Vowel Sounds, 4 Tonal sounds. 4)The phonology of Yuan (Lanna) there are 18 Consonant sounds, No Consonant clusters, 15 Monothong Vowel Sounds, 2 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. 5)The phonology of Nahkur(Chao Bon) there are 27 Consonant sounds, 14 Consonant clusters, 18 Monothong Vowel Sounds, 3 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. And the analysis data were used to create geography linguistics dialect appearing speakers as follows : The Khorat language of speakers 1,311,722, The Isan language of speakers 683,356, The Yuan (Lanna) language of speakers 4,686, The Mon language of speakers 541, The Nahkur(Chao Bon) language of speakers 768, The Central Thai language of speakers 282,294, other languages of speakers 2,965.

Keywords: Dialects, Geographical Linguistics , Phonology Of Dialects

บทนำ

คนไทยตั้งถิ่นฐานอยู่ส่วนต่าง ๆ ของประเทศและเกิดการผสมผสานกลมกลืนของชาติ กับกลุ่มชนที่พูดภาษาอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทำให้เกิดการผสมผสานกลมกลืนทางภาษา การรับวัฒนธรรมจากชนกลุ่มอื่นก็อาจได้รับอิทธิพลทางภาษาของชนกลุ่มนั้นๆ สังคมไทยเป็น สังคมที่มีความหลากหลายทางภาษาและมีความหลายทางวัฒนธรรม เพราะในประเทศไทย นอกจากจะมีคนไทยแล้วยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น จีน มอญ เขมร กะเหรี่ยง ม้ง เย้า อีเก้อ เป็นต้น ภาษาไทยเองก็มีความหลากหลายเพราะคนไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ ใช้ภาษาไทยแตกต่างกันไป ตามถิ่นที่อยู่ การแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นจึงมักพิจารณาจากเขตการปกครองหรือสภาพ ภูมิศาสตร์ ดังนั้นภาษาถิ่นในประเทศไทยจึงอาจแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ตามลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็น 4 กลุ่มพูดกัน ใน 4 ภาคคือภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน ภาษาถิ่นใต้ และภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นจึงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของท้องถิ่น โดยทั่วไปคนไทยสามารถบอก ได้ว่าผู้ที่พูดภาษาถิ่นนั้นเป็นคนภาคใดของประเทศ ภาษาถิ่นมีความสำคัญในการสร้างสรรค์ วรรณกรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่นจึงเป็นเอกลักษณ์ที่ สำคัญของท้องถิ่น ซึ่งปรากฏอยู่ในงานคติชนต่าง ๆ เช่น เพลงพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน เป็นต้น

การศึกษาภาษาถิ่นเพื่อศึกษาแนวแบ่งเขตภาษานั้น เป็นการศึกษาภาษากับถิ่นที่อยู่ อาศัยทางภูมิศาสตร์เรียกว่า ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น (Dialect Geography) มีวัตถุประสงค์ศึกษา รูปแบบของภาษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเสียง ด้านคำศัพท์ เป็นต้นที่แตกต่างกันออกไปตาม ถิ่นภูมิศาสตร์และนำความแตกต่างดังกล่าวมาจัดเขตทางภูมิศาสตร์ของภาษาโดยแสดงบนแผนที่ และมีการแบ่งเส้นแบ่งเขตภาษา (Isogloss) โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่มากที่สุด ในประเทศไทยครอบคลุมพื้นที่เกือบ 1 ใน 3 (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2533) ซึ่งกล่าวว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภาษาพูดแตกต่างกันออกไป เช่น คนนครราชสีมา หรือเรียกกัน ติดปากว่า คนโคราช สำเนียงการพูดอีกอย่างหนึ่ง คนสกลนคร ก็สำเนียงอีกอย่างหนึ่ง คน ขอนแก่น ก็อีกสำเนียงหนึ่ง ไม่เหมือนกันภาษาส่วนใหญ่ใช้ภาษาอีสานหรือเรียกกันติดปากว่า ภาษาลาว ซึ่งพิจารณาคำต่าง ๆ แล้วก็คล้ายกับภาษาไทยนี้เอง แต่สำเนียงเพี้ยนไปทางลาว ชัดเจน และเมื่อเป็นภาษาที่คนภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้สื่อสารกันจึงเรียกภาษานี้ว่า ภาษา อีสาน แต่คนที่พูดอีสาน เขาเรียก “เว้าลาว” เหมือนกับภาคเหนือที่ใช้เรียกคนที่พูดภาษาเหนือ ว่า “อุ้งก้าเมือง” (ถาวร สิบงข, 2526)

ภาษาถิ่นที่พูดกันที่โคราชหรือที่เรียกว่า ภาษาโคราช หรือจะเรียกว่าภาษาไทยสำเนียง โคราชจะเหมาะกว่า คำที่ใช้พูดเป็นภาษาไทย ลาว เขมร ญวน และ มอญ แต่ดัดแปลงให้คล้อง ปากภายในกำแพงเมือง (สมัยก่อน) มีชื่อบ้านที่น่าสนใจอยู่ บ้านสวนข่า (บ้านข่า) บ้านญวน บ้านมอญ ภายนอกเมืองทางทิศใต้ มีบ้านศก (บ้านเขมร) ก็มีที่บ้านตะคุ คืออำเภอบึงระจักษ์ เป็นเชื้อลาวสายเวียงจันทร์ บ้านสันเทียะ ที่อำเภอนอนลาว (เปลี่ยนเป็นโนนไทย ภายหลัง) อำเภोजันทีก (เปลี่ยนเป็นสีคิ้ว) เป็นลาวพวน นอกจากนี้ ก็มีพูดภาษามอญ ที่บ้านพุทราหมอน

บ้านพุทราเกษอน ที่บ่นพลับพลา อำเภอโซคชัย และบ้านลำพะเพลิง อำเภอปักธงชัย เมื่อคนที่มีเชื้อชาติต่างกันแต่งงานกัน การสัมพันธ์ทางเป็นสามี ภรรยา ไม่มีการรังเกียจ การพูดจามักจะเหมือนแม่ ฝ่ายพ่อจะมาจากไหนพ่อก็พูดภาษาของตนไป แต่ลูกพูดตามแม่ สำเนียงโคราชจึงยืนอยู่ได้ ด้วยประการดังกล่าวนี้ (ขุนสรวงศ์ศึกษากร, 2521) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของภาษาถิ่นและการจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ที่สนใจด้านภาษาถิ่นและยังเป็นการอนุรักษ์ภาษาถิ่นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาษาถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อนำผลการศึกษามาทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นที่พูดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์ภาษาถิ่นระบบเสียง โครงสร้างภาษาถิ่น และภูมิศาสตร์คำศัพท์ของภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้วยการนำระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาใช้ตามทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงพรรณนา (Descriptive Linguistics) ภายใต้ขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเนื้อหาจากตำรา งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ภาษาถิ่นภูมิศาสตร์คำศัพท์และการศึกษาเสียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษาเฉพาะคำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 ขอบเขตของพื้นที่ที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับผู้ออกภาษาคัดเลือกและแบ่งพื้นที่วิจัย 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ออกภาษาหลัก ใน 5 พื้นที่ คือ ภาษาไทยโคราชที่อำเภอยางชุมน้อย กลุ่มภาษาไทยอีสาน ที่อำเภอบัวใหญ่ กลุ่มภาษายวน ที่อำเภอสีคิ้ว กลุ่มภาษามอญ ที่บ้านพระเพลิง อำเภอปักธงชัย และกลุ่มภาษาญัฮกุร ที่บ้านกลาง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มที่ 2 กลุ่มประชากร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามสำรวจประชาชน ในจังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่การวิจัยทั้ง 32 อำเภอ ดังต่อไปนี้ 1) อำเภอเมืองนครราชสีมา 2) อำเภอชุมพวง 3) อำเภอครบุรี 4) อำเภอสูงเนิน 5) อำเภอเสิงสาง 6) อำเภอขามทะเลสอ 7) อำเภอดอง 8) อำเภอสีคิ้ว 9) อำเภอบ้านเหลื่อม 10) อำเภอปากช่อง 11) อำเภอจักราช 12) อำเภอหนองบุญ

มาก 13) อำเภอแก้งสนามนาง 14) อำเภอโชคชัย 15) อำเภอด่านขุนทด 16) อำเภอโนนแดง 17) อำเภอขามสะแกแสง 18) อำเภอวังน้ำเขียว 19) อำเภอโนนไทย 20) อำเภอโนนสูง 21) อำเภอเทพารักษ์ 22) อำเภอเมืองยาง 23) อำเภอบัวใหญ่ 24) อำเภอพระทองคำ 25) อำเภอลำทะเมนชัย 26) อำเภอประทาย 27) อำเภอปักธงชัย 28) อำเภอบัวลาย 29) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ 30) อำเภอสีดา 31) อำเภอพิมาย 32) อำเภอห้วยแถลง

1.3 ขอบเขตของประชากร

การศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตของประชากร คือผู้บอกภาษาไว้ดังนี้

1.3.1 ผู้บอกภาษาหลัก (Key Informant) เป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับการให้ข้อมูลทางด้านภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการออกเสียง (Pronunciation) ด้านโครงสร้าง (Structural) และการให้ความหมาย (Meaning) ของคำศัพท์ ทั้ง 5 กลุ่มภาษาถิ่น ได้แก่ ประชาชนที่ใช้ภาษาหลักแต่ละกลุ่มภาษากลุ่มละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน โดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3.2 เกณฑ์คัดเลือกผู้บอกภาษาประกอบด้วย ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 40-70 ปี ไม่เคยย้ายถิ่นฐาน ระดับการศึกษาอ่านออกเขียนได้ มีวัยวุฒิออกเสียงครบถ้วนสมบูรณ์ มีเวลาให้ผู้วิจัยอย่างเต็มที่และต้องมีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง

1.3.3 กลุ่มประชากรผู้บอกภาษาได้แก่ ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 40 - 70 ปี จำนวน 1 คนต่อ 1 หมู่บ้าน รวม 3,743 คน (มีจำนวน 32 อำเภอ 3,743 หมู่บ้าน) โดยศึกษาด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับจากประชากรในจังหวัดนครราชสีมาโดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยในด้านภาษาถิ่นและการจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์ คำศัพท์ ทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้องานวิจัย แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และเอกสารที่เป็นหลักฐานในการวิจัยโดยตรง รวมทั้งการสัมภาษณ์จากบุคคล

2.2 สร้างเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย จากการลงสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้บอกภาษาหลักทั้ง 5 ภาษาถิ่น โดยเครื่องมือต้องผ่านผู้เชี่ยวชาญทำ Focus Group เพื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือ (IOC) ก่อนลงปฏิบัติงานจริง

2.3 ติดต่อกับบุคลากรต่าง ๆ เพื่อสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและเพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล

3. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีการเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญทำ Focus Group เพื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือ (IOC) ค้นคว้าวิจัย ดังนี้

3.1 สร้างตารางบัญญัติศัพท์, ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ตารางทดสอบหน่วยเสียงพยัญชนะ ตารางทดสอบหน่วยเสียงสระ ,แบบสอบถามการใช้คำศัพท์ภาษาถิ่น

3.2 แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ขอความร่วมมือกับกลุ่มผู้บอกภาษาหลักในจังหวัดนครราชสีมาตามกลุ่มภาษาต่าง ๆ พร้อมปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามเขตพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา

3.3 สมุดบันทึกและดินสอ ผู้วิจัยเมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลเสียงจากกลุ่มตัวอย่างได้ใช้สมุดบันทึกและดินสอในการจดบันทึก

3.4 เครื่องบันทึกเสียง ผู้วิจัยเมื่อลงพื้นที่จดบันทึกเสียงแล้วต้องบันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์และตรวจสอบเสียง ว่าถ่ายเสียงมาถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ เครื่องบันทึกจะช่วยบันทึกเสียงมาจากกลุ่มตัวอย่าง อย่างครบถ้วน

4. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

วิธีรวบรวมข้อมูล ในงานการวิจัยครั้งนี้ กระทำโดยวิธีการดังนี้

ตอนที่ 1 สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับภาษาภาษาถิ่น

1) ทำการสำรวจจากกลุ่มประชากรในจังหวัดนครราชสีมาโดยการนำบัญญัติศัพท์ แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ตารางทดสอบเสียงพยัญชนะ ตารางทดสอบเสียงสระ และแบบสอบถามการใช้คำศัพท์ภาษาถิ่น ที่ได้เตรียมไว้ไปสำรวจภาษาถิ่นจากกลุ่มประชากรแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ภาษาถิ่น

2) จดบันทึกคำที่ได้จากผู้บอกภาษาโดยใช้สัทอักษร

3) ฝึกออกเสียงคำ ตามรายการข้อมูลที่ต้องการศึกษากับผู้บอกภาษาหลายๆครั้ง จนเกิดความมั่นใจว่าสามารถออกเสียงตามสำเนียงภาษาถิ่น หรือใกล้เคียงให้มากที่สุด

4) ใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกเสียงรายการข้อมูลภาษาถิ่นที่ศึกษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 2 สํารวจภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

1) สร้างแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างออกเสียงคำศัพท์ตามสำเนียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยให้มีความหมายตรงหรือใกล้เคียงกับข้อมูลที่กำหนดให้

2) ส่งแบบสอบถามทุกหมู่บ้าน จังหวัดนครราชสีมา

5. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลมาเรียงลำดับตามหมวดต่าง ๆ เช่น นำข้อมูลมาเรียงลำดับหาค่าเปลี่ยนแปลง โดยนำแบบจากหนังสือภาษาศาสตร์ภาษาไทย ของ เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์ (เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์, 2554) เช่น หมวดพยัญชนะ หมวดสระ หมวดวรรณยุกต์ และหมวดพยางค์ การจัดหมวดในหนังสือภาษาไทยถิ่น (วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2551)

5.2 นำคำศัพท์ที่ได้มาวิเคราะห์เสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ โครงสร้างตามเสียงที่บันทึกได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ลงพื้นที่

5.3 เลือกนำคำศัพท์ที่ได้มาวิเคราะห์พื้นที่แหล่งที่มา ที่บันทึกได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ลงพื้นที่เขียนแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์

6. ขั้นสรุปผลข้อมูล

6.1 วิจัยจัดสรุปผลข้อมูล ใช้วิธีการสรุปผลการวิเคราะห์ตามพรรณนาวิเคราะห์ แบ่งวิเคราะห์ตามหมวดที่ได้แยกไว้ มาสรุปเป็น หมวดระบบเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ โครงสร้างคำ เช่น คำพยางค์เดี่ยว คำสองพยางค์ และคำหลายพยางค์ เป็นต้น

6.2 สรุปแผนที่ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นที่ปรากฏในจังหวัดนครราชสีมา

6.3 วิธีการอธิบายและแนะนำผล ใช้วิธีการนำเสนอวิจัยเปรียบเทียบข้อแตกต่างว่ามีผลสรุปแตกต่างกันอย่างไรบ้าง และแนะนำเพื่อไปต่อยอดงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์

ผลการวิจัย

1. ภาษาถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมาพบว่าสามารถแบ่งเป็นระบบเสียง ได้ดังนี้

1.1 ภาษาโคราช ระบบเสียงภาษาโคราชจังหวัดนครราชสีมาพบทั้งจังหวัด นครราชสีมาและบางจังหวัดเช่นบุรีรัมย์ ชัยภูมิและสระแก้วจัดเป็นภาษาในตระกูลไต (Tai family)ตระกูลภาษาคำไต (Kam-Tai family)ภาษาโคราช (Khorat) ซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษาโคราชมี่โครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว(Monosyllabic pattern)เช่น CV^Tเช่น /ka⁴cɔɔn³/ [กะจ้อน] “เล็ก,แคะ”, CVV^T เช่น /k^hii²/ [ชี้] “อุจจาระ” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllable pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllable) เช่น CV^T+CVV^T เช่น /ka⁴+caa⁵/ [กะจำ] “กลางอ่อนกลางแก่” โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV^T+CV(V)N^T เช่น /k^ha⁴+y^hɔɔn⁵/ [ขะ ห ย อ น] “น้ า แ ป ล ”, CV^T+CVV^T/k^hua²+mii²/ [ขัวหมี] “ผัดหมีโคราช” โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /ci⁴+peen³+ɔay⁵/ [จีแป้นไ้อ์] “จะเป็นอะไร”, แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /ka⁴ + daw³ + din⁵/ [กะदैด็น] “ชื่อนกแอ่นลม”, Mono + Dis + Mono เช่น /saak³+ka⁴+bua⁵/ [สากกะเบือ] “สาก”

1.2 ภาษาอีสาน ระบบเสียงภาษาอีสานจังหวัดนครราชสีมาพบในหลากหลายอำเภอในหลายพื้นที่ในจังหวัด โดยเฉพาะฝั่งอำเภอบัวใหญ่ บัวลาย สีดา โนนแดง แก้งสนามนาง จัดเป็นภาษาในตระกูลไต (Tai family) ตระกูลภาษาคำไต (Kam-Tai family) ในกลุ่มภาษาไทยกลุ่มแม่น้ำโขงตอนกลาง (Central Mekong River group) ชื่อว่าไทลาว (Laotian)

Tai, Lao) ซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 19 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษาอีสานมีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) เช่น CV^T เช่น /la⁴/ [ละ] “ปล่อยวาง”, CVV^T เช่น /wii¹/ [วี] “พัด” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllable pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllable) เช่น CV^T+CVV^T เช่น /ka² taa³/ [กะต้า] “ตระกร้าที่มีหู” โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV^T+CV(V)N^T เช่น /k^hii² haay³/ [ชีฮ้าย] “ชีเหล่” โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /pen¹ taa¹ k^hii² diat²/ [เป็นตาขี่เดียว] “เป็นที่รังเกียจ”, แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /ka⁴+taa³+kia¹/ [กะต้าเกีย] “ตะพรวดใส่เกลือ”, Mono + Dis + Mono เช่น /k^hii²+ka⁴+lun⁵/ [ชีกะหลืน] “ชีโคลของคน”

1.3 ภาษามอญ ระบบเสียงภาษามอญจังหวัดนครราชสีมาพบแถบบ้านพะเพลิง อำเภอปักธงชัย จัดเป็นภาษาในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) กลุ่มภาษามอญ-เมขร (Mon-khmer) ซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 16 หน่วยสระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง

ภาษามอญมีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) CV^T เช่น /fa³/ [พะ] “แกง”, CVV^T เช่น /pee¹/ [เป] “ปี่” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllable pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllable) CV^T+CV(V)N^T เช่น /ra⁴ ceen¹/ [อะเจง] “ถนน โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV^T + CV(V)S^T เช่น /haa¹ rook³/ [ฮาร้อง] “ปลาร้า” โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /ban¹ naa¹ laan²/ [บันนาล้าง] “ประตู” แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /p^ha² laan¹ ta⁴/ [พะลานตะ] “ย่างปลา”, Mono + Dis + Mono เช่น /soom¹ pra⁴ ruy³/ [โซมประอู้] “ดูด”

1.4 ภาษายวน ระบบเสียงภาษายวนจังหวัดนครราชสีมาพบมากในอำเภอสี่คิ้วจัดเป็นภาษาในตระกูลไต (Tai family) ตระกูลภาษาคำไต (Kam-Tai family) ในกลุ่มภาษาไทกลุ่มแม่น้ำโขงตอนกลาง (Central Mekong River group) ชื่อว่าลานนา (Lanna), ยวน (Yuan) หรือกำแพงซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 18 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ สระเดี่ยว 15 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ภาษายวนมีโครงสร้างดังนี้ โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) CV^T เช่น /ka⁴ tuu³/ [กะตู่] “เดือน” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllable pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllable) เช่น CV^T+CV(V)S^T เช่น /bo² fak³/ [บัพัก] “ฟักทอง” โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV^T+CV(V)N^T เช่น /ta⁴ kim³/ [ตะกิม] “จิ้งจก”

โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /paa⁵pay¹ɛw²/ [ป๊าไปแอ่ว] “พาไปเที่ยว”, แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /bɔ²k¹aam⁵waan⁵/ [บ่ ขามหวาน] “มะขามหวาน”, Mono + Dis + Mono เช่น /k¹on¹ɔ²yan⁵/ [คนอะหย่ง] “คนอะไร”

1.5 ภาษาฮัญญู ระบบเสียงภาษาฮัญญู จังหวัดนครราชสีมาพบในแถบบ้านกลางอำเภอปักธงชัยและอำเภอยางชุมน้อยบ้านจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติกในสาขากลุ่มมอญ-เขมร (Mon-Khmer) บางพื้นที่เรียกว่าคุรุ (Nahkur) หรือเรียกว่าชาวนน (Chao Bon) เป็นภาษาที่ไม่พบอักษรเขียนปรากฏแต่มีวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ทั้งบทร้องบทราซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 27 หน่วยเสียง มีเสียงควบกล้ำ 14 สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษาฮัญญู มีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) CV^T เช่น /p^ha²/ [พะ] “พ่อ”, CV^T เช่น /hwaa¹/ [ฮว้า] “เนื้อ” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllabic pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllable) CV^T + CW^T เช่น /ha³+naa¹/ [ฮะ น้า] “กระแต” โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV^T+CV(V)N^T เช่น /daak⁴mɔɔn⁴/ [ด้ากหมอน] “น้ำมัน” โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /buh¹+niar¹+p^huruc²/ [บุฮเนียร์พรุจ] “แกงผักหวาน”, แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /hw²ciam¹kɔɔk⁴/ [ฮี้เจียมกอก] “นกกระยาง”, Mono + Dis + Mono เช่น /miam¹+hw²+peey¹/ [เมียมฮี้เปย] “ตัวขด”

2. แผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นที่พูดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

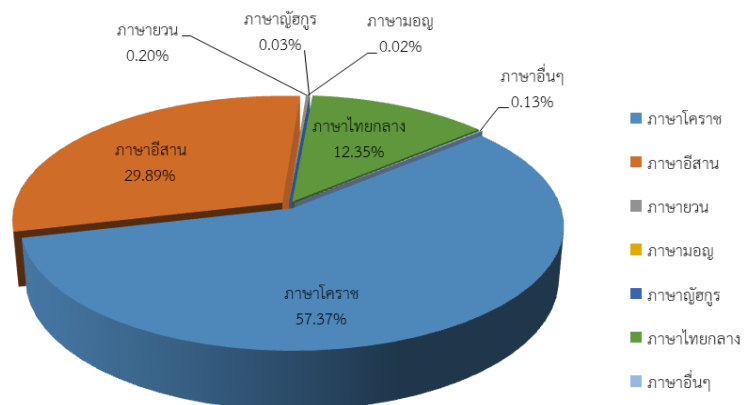
ตารางที่ 1 แสดงผลของการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ชื่ออำเภอ	ภาษาถิ่น (คน)							รวม (คน)
	ภาษาโคราช	ภาษาอีสาน	ภาษาชนวน	ภาษามอญ	ภาษาฮัญญู	ภาษาไทยกลาง	ภาษาอื่นๆ	
เมืองนครราชสีมา	176,236	42,370	-	-	-	116,142	-	334,748
แก้งสนามนาง	4,548	28,322	-	-	-	467	11	33,348
ขามทะเลสอ	33,869	457	-	-	-	882	-	35,208
ขามสะแกแสง	41,686	230	-	-	-	49	-	41,965
คง	63,708	13,729	-	-	-	1,328	136	78,901
ครบุรี	71,042	16,710	-	-	10	7,867	11	95,640
จักราช	48,975	15,463	-	-	-	3,335	2	67,775
เฉลิมพระเกียรติ	27,593	328	-	-	-	7,780	-	35,701
ชุมพวง	44,865	36,392	-	507	-	-	213	81,977
โชคชัย	68,345	4,645	-	31	-	3,021	161	76,203

ชื่ออำเภอ	ภาษาถิ่น (คน)							รวม (คน)
	ภาษาโคราช	ภาษาอีสาน	ภาษาวน	ภาษามอญ	ภาษาญ้อกร	ภาษาไทยกลาง	ภาษาอื่นๆ	
ด่านขุนทด	83,943	32,384	-	-	-	3,386	-	119,713
เทพารักษ์	20,369	2,219	-	-	-	1,927	-	24,515
โนนแดง	3,421	21,464	-	-	-	465	1	25,351
โนนไทย	58,431	474	-	-	-	1,549	-	60,454
โนนสูง	76,304	10,505	-	-	-	17,399	-	104,208
บัวลาย	244	23,115	-	-	-	329	-	23,688
บัวใหญ่	7,143	51,754	-	-	-	863	-	59,760
บ้านเหลื่อม	7,343	12,106	-	-	-	90	-	19,539
ประทาย	8,350	58,640	-	-	-	5,603	-	72,593
ปักธงชัย	52,139	36,354	-	1	758	2,614	-	91,866
ปากช่อง	41,064	27,524	1,284	-	-	66,415	93	136,380
พระทองคำ	37,924	1,257	-	-	-	437	374	39,992
พิมาย	100,874	12,004	-	-	-	7,133	-	120,011
เมืองยาง	3,068	19,704	-	-	-	990	-	23,762
ลำทะเมนชัย	8,093	26,425	-	-	-	130	5	34,653
วังน้ำเขียว	33,942	2,595	-	-	-	4,732	-	41,269
สีคิ้ว	56,763	52,353	3,257	-	-	6,934	344	119,651
สีดา	9,904	13,041	-	-	-	198	-	23,143
สูงเนิน	24,994	35,037	145	2	-	12,253	22	72,453
เสิงสาง	25,531	28,827	-	-	-	5,621	313	60,292
หนองบุญมาก	46,528	11,283	-	-	-	888	41	58,740
ห้วยแถลง	24,483	45,645	-	-	-	1,467	1,238	72,833
รวมจังหวัดนครราชสีมา	1,311,722	683,356	4,686	541	768	282,294	2,965	2,286,332

จากตารางที่ 1 แสดงการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ข้างต้น สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบสัดส่วนเป็นเปอร์เซ็นต์ของจำนวนผู้บอกแต่ละภาษาถิ่นแล้วนำมาแสดงในรูปแบบแผนภูมิ เพื่อแสดงให้เห็นถึงปริมาณความแตกต่างของภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงผลของการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 2 แสดงผลของการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

อภิปรายผล

1. การศึกษาภาษาถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าภาษาอีสานมีเสียงพยัญชนะต้น 19 หน่วยเสียง ได้แก่ /p/, /t/, /c/, /k/, /ɾ/, /pʰ/, /tʰ/, /kʰ/, /b/, /d/, /m/, /n/, /ŋ/, /w/, /f/, /s/, /h/, /ʌ/, /ɲ/ ในจังหวัดนครราชสีมา ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ มีสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง คือ /i/, /li/, /u/, /uu/, /u/, /uu/, /e/, /ε/, /ə/, /əə/, /o/, /oo/, /e/, /ee/, /a/, /aa/, /ɔ/, /ɔɔ/ มีสระประสมมี 3 หน่วยเสียง คือ สระเอีย/ia/ สระอัว/ua/ และสระเอือ/wa/ มีเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ไม่ออกเสียง /r/ แตกต่างจาก ยุกล ชนสีลังกุล (ยุกล ชนสีลังกุล, 2535) ได้กล่าวไว้ว่าระบบเสียงในภาษาถิ่นอีสานหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาถิ่นอีสานมีทั้งหมด 20 หน่วยเสียง คือ /p/, /t/, /c/, /k/, /ɾ/, /pʰ/, /tʰ/, /kʰ/, /b/, /d/, /m/, /n/, /ŋ/, /cʰ/, /f/, /s/, /h/, /ʌ/, /r/ และ /y/ สำหรับหน่วยเสียงควบกล้ำของภาษาถิ่นอีสานในสมัยปัจจุบันนี้ไม่ปรากฏส่วนหน่วยเสียงตัวสะกดนั้นก็เหมือนกับภาษาไทยภาคกลาง ระบบเสียงสระของภาษาถิ่นอีสานไม่ได้แตกต่างจากผลงานวิจัยและระบบเสียงสระในภาษาถิ่นไทยกลางมากนัก หน่วยเสียงสระเดี่ยวมีจำนวน 9 คู่คือ /i/, /li/, /u/, /uu/, /u/, /uu/, /e/, /ε/, /ə/, /əə/, /o/, /oo/, /e/, /ee/, /a/, /aa/, /ɔ/, /ɔɔ/ สระประสมสองฐาน ในภาษาถิ่นอีสานมี 5 หน่วยเสียงคือ /ia/, /iaa/, /ua/, /uaa/, /u/, /uaa/ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นอีสานจะเพิ่มจากภาษาไทยถิ่นกลางหนึ่งหน่วยเสียง คือ เสียงวรรณยุกต์ตรีเพี้ยนแตกต่างจากผลงานวิจัยที่ไม่มีเสียงตรีเพี้ยน ซึ่งผลงานวิจัยระบบเสียงโคราช พบว่า มีหน่วยเสียงสอดคล้องกับ ชลิตา รินทร์พรหม (ชลิตา รินทร์พรหม, 2520) กล่าวว่าระบบเสียงในภาษาถิ่นโคราชมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาถิ่นโคราช ทั้งหมด 20 หน่วยเสียง คือ /p/, /t/, /c/, /k/, /ɾ/, /pʰ/, /tʰ/, /kʰ/, /b/, /d/, /m/, /n/, /ŋ/, /cʰ/, /f/, /s/, /h/, /ʌ/, /w/ และ /y/ สำหรับหน่วยเสียงประสมในผลงานวิจัย พบว่า ไม่แตกต่างกับของภาษาถิ่นโคราชที่พบ 6 หน่วยเสียงคือ /pʌ/, /pʰʌ/, /kʌ/, /kʰʌ/, /kw/, /kʰw/ ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายมี 9 หน่วยเสียงคือ /p/, /t/, /k/, /ɾ/, /m/, /n/, /w/, /y/, /ŋ/ ระบบเสียงสระของภาษาถิ่นโคราชหน่วยเสียงสระเดี่ยวมีจำนวน 9 คู่คือ /i/, /li/, /u/, /uu/, /u/, /uu/, /e/, /ε/, /ə/, /əə/, /o/, /oo/, /e/, /ee/, /a/, /aa/, /ɔ/, /ɔɔ/ สระประสมสองฐาน ในภาษาถิ่นโคราชมี 3 หน่วยเสียง คือ /ie/, /ue/, /uo/ งานวิจัยนี้ ยังสำรวจพบเสียงของภาษามอญ ภาษายวน ภาษาฮัญกู ภาษาไทยใต้ ภาษากูย/กวยและภาษาอื่นๆ ด้วย ในส่วนนี้ยังไม่พบบางงานวิจัยด้านระบบเสียงอย่างชัดเจนในจังหวัดนครราชสีมา พบเพียงการสำรวจคำประโยคและวัฒนธรรมในภาษานั้นๆ แต่พบบางงานวิจัยประเภทระบบเสียงอื่นๆ นี้ มีนักวิจัยจัดทำในพื้นที่จังหวัดอื่น

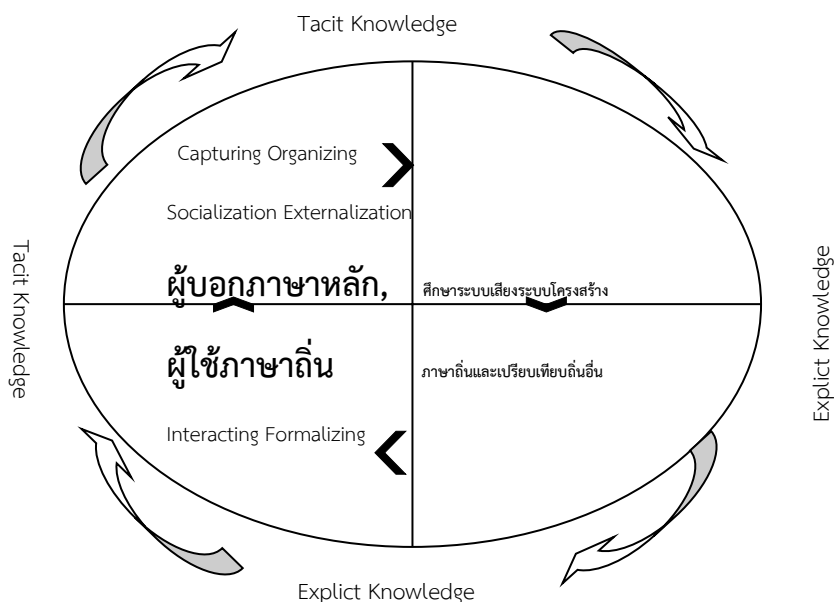
2. แผนภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นที่พูดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่าจากผลสำรวจศึกษาการกระจายคำศัพท์ที่ใช้พูดกันภายในจังหวัดนครราชสีมาสอดคล้องกับ วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ (วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์, 2530) ศึกษาด้านภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา:โครงการนำร่องแต่แตกต่างกันที่มุ่งศึกษาการแบ่งเขตภาษาโดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์

แบ่งเขตทับเส้นแบ่งเขตทับกันสนทอย่างชัดเจน 53 เส้นแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือภาษาถิ่นกลุ่มไทยโคราชและภาษาถิ่นกลุ่มไทยอีสานแนวแบ่งเขตภาษานี้ยังมีหลักฐานด้านเสียงมาสนับสนุนอีก 2 ด้านคือด้านการกระจายพยัญชนะสระและด้านระบบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นแต่ละถิ่น การศึกษาด้านเสียงเหล่านี้ ทำให้แบ่งภาษาไทยโคราชออกเป็นกลุ่มย่อยได้ด้วยหลักฐานการกระจายพยัญชนะสระมีแนวโน้มที่จะแบ่งภาษาไทยโคราชออกเป็นกลุ่มย่อยตะวันออกและตะวันตก ส่วนหลักฐานด้านระบบวรรณยุกต์ได้แสดงการแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยเหนือและใต้แตกต่างกับงานวิจัยที่พบภาษาไทยโคราช ภาษาอีสาน ภาษาไทยกลาง ภาษามอญ ภาษายวน ภาษาไทยใต้ ภาษาฮกเกี้ยน ภาษาญะฮวก ภาษาพวน ภาษาไทยเหนือ ภาษาเขมร ยังมีภาษาอังกฤษและจีนที่ลงพื้นที่วิจัยพบด้วยการอพยพย้ายถิ่นฐานจึงมีข้อแตกต่างจากงานวิจัยของ(วิจิตรพันธ์ ภาณุพงศ์, 2526:1-3)และทางผู้วิจัยได้เปลี่ยนวิธีการจัดทำแผนที่จากระบบเดิมคือการวาดด้วยมือเป็นระบบการทำแผนที่ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และโปรแกรมภูมิสารสนเทศ Geographical Information System (GIS), Arc View, Arc Info, google map เป็นต้นในการวางแผนพื้นที่ที่แน่ชัดชัดเจนแม่นยำขึ้นสอดคล้องกับ สมทรง บุรุษพัฒน์ (สมทรง บุรุษพัฒน์, 2543) มุ่งหมายการนำเสนอการศึกษาภาษาถิ่นในเชิงภูมิศาสตร์ในทุกภาคของประเทศไทย นำเสนอในรูปแบบแผนที่โดยแบ่งเขตตามกริดโดยการส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ของโรงเรียนต่างๆ ในทุกอำเภอทั่วประเทศไทยตามไปรษณีย์ ด้วยเหตุนี้อาจจะทำให้ได้รับการตอบกลับแบบสอบถามไม่ครบถ้วนและติดตามยากลำบาก ผู้วิจัยจึงได้ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา ลงพื้นที่พร้อมกับผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลครบถ้วนเรียบร้อย และสามารถติดตามในหมู่บ้านที่ไม่ได้ส่งคืนแบบสอบถามได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวภูมิภาษาศาสตร์จัดการความรู้ในรูปแบบโมเดลเซกิ(SECI Model) การจัดการความรู้ตามทฤษฎี (Nonaka & Ikujiro, 1998) ได้ 4 กระบวนการ ดังนี้

ภาพที่ 3 รูปแบบโมเดล SECI Model วิเคราะห์ในการศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา
ตามแนวภูมิภาษาศาสตร์

1. **Socialization (S)** ได้ประยุกต์โดยการสร้างเครือข่าย Tacit Knowledge กลุ่มผู้บอกภาษาหลักผู้พูดภาษาถิ่นเพื่อเป็นที่แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้บอกภาษาหลัก นักวิจัยและบุคคลทั่วไป

2. **Externalization (E)** เป็นส่วนของการรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างระบบจัดเก็บงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบเสียงระบบโครงสร้างภาษาถิ่นใน จังหวัดนครราชสีมา ภาษาถิ่นในจังหวัดอื่นและการจัดทำระบบฐานข้อมูลอย่างชัดเจนใน Explicit Knowledge ที่ผู้เชี่ยวชาญสามารถเข้ามาทำการเพิ่มหรือแก้ไขข้อมูลได้

3. **Combination (C)** เป็นการสร้างระบบการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นที่มีผู้พูดใน จังหวัดนครราชสีมาและการแสดงรายละเอียดของระบบเสียง ระบบโครงสร้าง คำศัพท์ภาษา ถิ่นที่วิเคราะห์ได้ข้อมูลอย่างชัดเจนใน Explicit Knowledge

4. **Internalization (I)** เป็นส่วนที่ใช้แผนที่ภูมิภาษาศาสตร์แสดงผู้พูดภาษาถิ่น แต่ละอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อแสดงข้อมูลในมิติของแผนที่ให้น่าสนใจสามารถอ่าน ข้อมูลแบบ Tacit Knowledge

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลวิจัย พบว่า ระบบเสียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ภาษาคือ ภาษาโคราช ภาษาอีสาน ภาษามอญ ภาษายวน ภาษาอัญกุล สามารถแบ่งระบบเสียงออกเป็น 1) ระบบเสียงภาษาโคราชจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง 2) ระบบเสียงภาษาอีสานจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 19 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง 3) ระบบเสียงภาษามอญจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 16 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 4 หน่วยเสียง 4) ระบบเสียงภาษายวนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 18 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 15 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง 5) ระบบเสียงภาษาอัญกุลจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 27 หน่วยเสียง มีเสียงควบกล้ำ 14 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง

การศึกษานิติศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปรากฏผู้พูดภาษาถิ่นต่างๆ ดังนี้ ภาษาโคราชจำนวนผู้พูด 1,311,722 คน ภาษาอีสานจำนวนผู้พูด 683,356 คน ภาษายวนจำนวนผู้พูด 4,686 คน ภาษามอญจำนวนผู้พูด 541 คน ภาษาอัญกุลจำนวนผู้พูด 768 คน ภาษาไทยกลางจำนวนผู้พูด 282,294 คน ภาษาอื่นๆจำนวนผู้พูด 2,965 คน โดยแสดงผลเป็นรูปแบบแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาจะเห็นว่าภาษานี้แสดงให้เห็นระบบเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ที่ชัดเจนสามารถเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ผ่านมาได้ จึงควรนำไปศึกษาในภาษาตระกูลอื่น

1.2 จากผลการศึกษาจะเห็นว่าภาษานี้แสดงให้เห็นโครงสร้างของภาษา โดยยึดหลักภาษาถิ่นไทยกลาง ดังนั้นจึงน่าจะศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างภาษาถิ่น ว่ามีผลเช่นไรต่อการออกเสียงภาษาถิ่นและการย้ายถิ่นฐาน

1.3 จากผลการศึกษาจะแสดงให้เห็นการกระจายตัวปรากฏในแผนที่ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา สามารถเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ผ่านมาถึงการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย ของภาษาถิ่นนั้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลวิจัยไปขยายเพิ่มเติมในกลุ่มภาษาเดียวกันและเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยพื้นที่นอกจังหวัดนครราชสีมา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยในกลุ่มที่ต่างกลุ่มวัย ต่างเพศ และอิทธิพลการโยกย้ายถิ่นฐานกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางภาษา

2.3 ควรนำผลการวิจัยไปต่อยอดในการบูรณาการกับศาสตร์หรืองานวิจัยอื่นในการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดตามความต้องการ

2.4 ควรมีการศึกษากการเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นช่วงเวลา เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของภาษาในพื้นที่นั้นแบบเจาะจง

เอกสารอ้างอิง

ขุนสูงภักดิ์ศึกษากร. (2521). *ภาษาสำเนียงโคราช: ของดีโคราช*. นครราชสีมา: ตราเสือการพิมพ์.

ชลิตา รินทร์พรหม. (2520). *ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถาวร สูงภัก. (2526). *ภาษาถิ่นโคราช: การศึกษาในเชิงวิเคราะห์เรื่องเสียงและความหมาย*. นครราชสีมา: สมบูรณ์ออฟเซตการพิมพ์.

ยุบล ชนสีลังกุล. (2535). ลักษณะสำคัญบางประการของภาษาถิ่นอีสาน. ใน *รายงานการวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม*.

เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์. (2554). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิจินตน์ ภาณุพงศ์. (2530). ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา: โครงการนำร่อง. ใน *รายงานผลการวิจัย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2551). *ภาษาไทยถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมทรง บุรุษพัฒน์. (2543). *ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: เอกพิมพ์ไท.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). *จำกัดความในภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Nonaka & Ikujiro. (1998). *The knowledge-creating company in Harvard business review on knowledge management*. Boston: Harvard business school Publishing corporation.